

Poročilo o konferenci

AFRIKA IN EVROPA:
PODNEBNA VARNOST ZA PRIHODNOST
– GLOBALNI IZZIVI, LOKALNI UKREPI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE
IN EVROPSKE ZADEVE

EUROPEAN UNION

Konferenca je letni dogodek na visoki ravni, namenjen poglobljanju političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja med Slovenijo, Evropo in Afriko. Slovenija si z organiziranjem dogodka prizadeva za krepitev partnerstva z afriškimi državami, ki temelji na razumevanju in vzajemnem spoštovanju.

Tema tokratne konference je bila podnebna varnost.

Letošnjega dogodka so se poleg najvišjih predstavnikov Republike Slovenije udeležili štirje ministri za zunanje zadeve iz afriških držav, drugi visoki državni predstavniki, diplomatska skupnost, nevladne organizacije, strokovnjaki, raziskovalci, organizacije civilne družbe, poslovneži in novinarji.

400 udeležencev
900 ogledov prek spleta
12 voditeljev
53 govorcev (28 moških, 25 žensk)
60 držav
3 stebri sodelovanja
(politični, gospodarski in kulturni)

»Naš cilj je vzpostavitev partnerstva in sodelovanja na podlagi vzajemnega spoštovanja in solidarnosti.«

Tanja Fajon, podpredsednica vlade in ministrica za zunanje in evropske zadeve, Slovenija; gostiteljica dogodka

»Iskreno upamo, da bomo okrepili partnerstvo z afriškimi državami in skupaj delovali pri odzivanju na globalne izzive.«

Nataša Pirc Musar, predsednica Republike Slovenije

»Zaščita ogroženih živalskih vrst je zgolj eden od primerov ravnanja afriških držav, po katerem bi se lahko zgledovali povsod po svetu.«

Urška Klakočar Zupančič, predsednica Državnega zbora Republike Slovenije

»Podnebnih sprememb ne more reševati vsaka država zase. Potrebno je sodelovanje, saj so podnebne spremembe globalni problem, ki terja globalno rešitev.«

Vincent Biruta, minister za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje, Ruanda

»Afrika je najbolj prizadeta zaradi posledic podnebnih sprememb, čeprav k izpustom toplogrednih plinov prispeva le štiri odstotke. To vsekakor ni pravično.«

Dhoahir Dhoulkamal, minister za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje, Komori

»Vprašanje vode je za nas vprašanje preživetja.«

Rui Alberto de Figueiredo Soares, minister za zunanje zadeve, sodelovanje in regionalno integracijo, Zelenortski otoki

»Podnebne spremembe za nas niso nekaj, kar se bo šele zgodilo, pač pa nekaj, kar je tu že zdaj, kar se dogaja in negativno vpliva na našo državo.«

Nancy Tembo, ministrica za zunanje zadeve, Malavi

»Podnebne spremembe so najresnejša grožnja globalni varnosti. EU in Afrika imata skupni interes za ohranitev zadanega cilja za omejitev globalnega segrevanja na manj kot 1,5 stopinje.«

Jutta Urpilainen, evropska komisarka

»Največji izzivi naše generacije puščajo največ posledic na afriški celini. Odpravljanje teh posledic pa je odgovornost vseh nas.«

Matjaž Han, minister za gospodarstvo, turizem in šport, Slovenija

»Evropa in Afrika imata priložnost, da okrepita sodelovanje, izmenjata izkušnje in znanje glede vloge rešitev, temelječih na naravi, pri izgradnji pravične, naravi prijazne in podnebno odporne prihodnosti na svetovni ravni.«

Uroš Brežan, minister za naravne vire in prostor, Slovenija

»Medtem ko blažimo prihajajočo podnebno katastrofo, se hkrati zavedamo, da moramo ranljive in šibke regije pripraviti na spremembe, ki jih doživljajo že sedaj.«

John F. Kerry, posebni predsedniški odposlanec za podnebje, ZDA

»Obstaja močna potreba po iskanju ustreznih rešitev za mednarodno podnebno financiranje in zmanjšanje bremena držav, ki so jih podnebne spremembe najbolj prizadele.«

Samuel Žbogar, državni sekretar, Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, Slovenija

Panel voditeljev

- Politični voditelji imajo politično in moralno dolžnost, da izboljšajo razmere v svojih državah ter tesno sodelujejo pri obravnavi različnih vidikov podnebnih sprememb na mednarodni ravni. Podnebne spremembe so tudi priložnost za partnerstva za zeleni prehod.
- Afriške države so med tistimi, ki najmanj prispevajo k podnebni krizi, a so med najbolj podnebno ogroženimi. Podnebne spremembe so varnostna grožnja in Varnostni svet OZN se jim mora posvetiti.
- Tesna prepletenost med podnebnimi spremembami in vodo zahteva več dvostranskega in večstranskega čezmejnega sodelovanja za zmanjšanje varnostnih tveganj.
- Mednarodni finančni sistem naj se bolje in hitreje odziva na posledice podnebnih sprememb, potrebe po prilagajanju nanje in grožnje podnebni varnosti.
- Pri podnebni pravičnosti je treba upoštevati tudi njen mednarodnopravni vidik in vidik človekovih pravic.

Sodelujoči na panelu:

Tanja Fajon, podpredsednica vlade ter ministrica za zunanje zadeve in evropske zadeve, Slovenija

Rui Alberto de Figueiredo Soares, minister za zunanje zadeve, sodelovanje in regionalno integracijo, Zelenortske otoki

Dhoihir Dhoulkamal, minister za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje, Komori

Vincent Biruta, minister za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje, Ruanda

Nancy Tembo, ministrica za zunanje zadeve, Malavi

John F. Kerry, posebni predsedniški odposlanec za podnebje, ZDA (predvajanje posnetka)

MODERATOR:

Seku Mady Condé, novinar in TV voditelj, RTV Slovenija

Podnebna varnost v Varnostnem svetu OZN

- Dosedanje razprave v Varnostnem svetu OZN so pokazale na široko paleto varnostnih implikacij podnebnih sprememb.
- Treba je iskati sinergije z drugimi telesi OZN in uveljavljati horizontalni pristop. Utrjevati je treba že vzpostavljene mehanizme, kot so svetovalci za podnebje na terenu, in skrbeti za njihovo nemoteno delovanje.
- Okrepiti je treba sodelovanje z G77 in regionalnimi organizacijami, konceptualno vez med podnebjem in varnostjo pa dopolniti z vidikom ekonomskega in socialnega razvoja.
- Finančna sredstva je treba bolj ciljno usmerjati v države, ki so najranljivejše, ob tem pa si prizadevati, da podnebno financiranje ne prispeva k poglobljanju konfliktov in izbruhu novih.
- Krepiti je treba vez z UNFCCC in COP. COP28 naj ustrezno obravnava podnebno, vodno in prehransko varnost.

Sodelujoči na panelu:

Dhesigen Naidoo, višji znanstveni sodelavec, Inštitut za varnostne študije (ISS)

Simone Borg, posebna odposlanka za podnebne ukrepe, Malta

dr. Sinead Walsh, podnebna direktorica, Oddelek za razvojno sodelovanje in Afriko, Ministrstvo za zunanje zadeve, Irska

Hafsa Maalim, višja zunanja raziskovalka, Stockholmski inštitut za mednarodne mirovne raziskave (SIPRI)

MODERATORKA:

Janani Vivekananda, vodja programa za podnebno diplomacijo in varnost, Adelphi

Vključujoči odzivi na podnebno varnost: vloga žensk, civilne družbe in mladih

- Ni dovolj zgolj povabiti ženske k razpravi, pač pa je treba njihovemu mnenju prisluhniti in ga upoštevati.
- Razlogi za skromen angažma žensk in tudi mladih so še v preslabem poznavanju možnosti za sodelovanje in vključevanje, premalo pomoči pri tem ter premalo zmogljivosti in znanja.
- Treba je znati prepoznati dobre civilnodružbene organizacije in jih aktivno podpreti.
- Preseči je treba razkorak med prepoznavnostjo in cenjenostjo vloge žensk, civilne družbe in mladih na ravni splošnih političnih dokumentov, v konkretnih politikah in v praksi.
- Razprava o podnebni varnosti še vedno v zelo veliki meri izpušča pomembne deležnike. Stereotipi so še vedno glavna ovira pri večjem vključevanju žensk in povzročajo asimetrijo moči.

Sodelujoči na panelu:

dr. Evans Kituyi, koordinator pobude za podnebno varnost – Afriška pobuda, Vseafriško zavezništvo za podnebno pravičnost (PACJA)

dr. Safiya Ahmad Nuhu, Veleposlanica Republike Nigerije

Domenico Rosa, vodja enote – vodja postkotonujske delovne skupine, Evropska komisija

Ana Kalin, oblikovalka politik in analitičarka, Forum za enakopravni razvoj

MODERATOR:

Patrick Mpedzisi, Global Diplomacy Lab

Podnebna varnost na COP28

- COP28 naj ustrezno obravnava podnebno, vodno in prehransko varnost.
- Pomembno bi bilo doseči skupno oz. enotnejše razumevanje koncepta pravičnega prehoda.
- Krepiti in utrjevati je treba vključujoč pristop, zlasti z bolj sistematičnim vključevanjem mladih.
- Podnebno financiranje naj ne prispeva k poglobljanju konfliktov in izbruhu novih.
- Prizadevati si je treba za bolj sistematično povezavo med financiranjem ogljikovih izpustov in podnebnim financiranjem.

Sodelujoči na panelu:

prof. Chukwumerije Okereke, direktor, Center za podnebne spremembe in razvoj, Zvezna univerza Alexa Ekwueme Ndufu-Alike; gostujoči profesor na univerzah v Readingu in Oxfordu

Tina Kobilšek, glavna pogajalka za podnebne spremembe, vodja Sektorja za podnebne politike, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Slovenija

dr. Omnia El Omrani, odposlanka mladih pri predsedujočem COP27 (prek video povezave)

Elisabeth Hege, višja raziskovalka, upravljanje in financiranje trajnostnega razvoja, Inštitut za trajnostni razvoj in mednarodne odnose (IDDRI)

Ousmane Fall Sarr, koordinator, Zahodnoafriško zavezištvostvo za ogljikni trg in podnebno financiranje

MODERATOR:

Christopher Vandome, višji raziskovalni sodelavec, Afriški program, Chatham House

Krepitev na naravi temelječih rešitev in lokalnih ukrepov za odpornost na podnebne spremembe

- Veliko več je treba narediti za opolnomočenje žensk in deklic, ženskam pa omogočiti dostop do zemlje.
- Podnebne spremembe poglobljajo spore za zemljo, s čemer prispevajo, da ti postanejo medetnični in medverski – in s tem težje rešljivi.
- Za lažje obvladovanje in razreševanje konfliktov je nujno potrebno poznavanje vzrokov za njihov nastanek.
- Upoštevanje naravnih rešitev ob upoštevanju lokalnih specifik in znanja je ključno za izvajanje SDG in pravični prehod; potrebujemo celosten pristop in usklajenost različnih resorskih politik.
- Krepiti je treba čezmejno in regionalno sodelovanje ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks.

Sodelujoči na panelu:

dr. Ayan Mahamoud, višji programski koordinator, Medvladna agencija za razvoj (IGAD)

Adenike Oladosu, kmetijska ekonomistka in aktivistka za podnebno pravičnost

Rene Ngongo, predsednik, Komisija za okolje in naravne vire, Ekonomski in socialni svet, Demokratična republika Kongo

Christina Wegelein, vodja oddelka za podnebje in varnost, Nemško zvezno zunanje ministrstvo

MODERATOR:

Bob Dewar CMG, zunanji sodelavec, Afriški program, Chatham House

Pametne poslovne rešitve za ekološko varnost

Sodelujoči na panelu:

Tomaž Rodič, direktor, Center odličnosti Vesolje, znanost in tehnologije

Matjaž Ivačič, GeoCodis

prof. dr. Aleksandra Lobnik, direktorica, Inštitut za varstvo okolja in senzoriko

dr. Mounir Ghribi, direktor centra odličnosti Jean Monnet za trajnostno modro gospodarstvo, EMUNI

Linda Mabhena-Olagunju, ustanoviteljica in izvršna direktorica, DLO Energy Resources Group

MODERATORKA:

Elizabeth Maloba, Global Diplomacy Lab, European University Institute

- Financiranje, ki je na voljo prek podnebnih pogajanj, se mora usmeriti v distribucijo energije in biti dostopno afriškim podjetjem ob upoštevanju trajnostnih rešitev.
 - Tehnologije za opazovanje in zgodnje opozarjanje so finančno čedalje dostopnejše in jih velja izkoristiti.
 - Krožno gospodarstvo je priložnost – kar se zdaj dojema kot odpadek, je mogoče uporabiti kot vir.
- Tehnologije že obstajajo in treba je spodbuditi odločevalce, da jih vključijo v oblikovanje svojih politik.
- Razvojno sodelovanje je treba usmeriti v krepitev uporabe tehnoloških rešitev – tako v obliki tehnične podpore zasebnemu sektorju kot finančne podpore državam in civilni družbi za nakup takih rešitev.

Inovativne rešitve za trajnostni razvoj

- Izobraževanje ostaja ključnega pomena; mladim naj omogoča, da prispevajo kot inovatorji in ponudniki rešitev, hkrati pa podpira njihova prizadevanja za spremembo potrošniških navad, kar lahko pozitivno vpliva na podnebne spremembe.
- Potrebno je okrepiti sodelovanje med EU in Afriko na področju razvoja podjetništva in novih tehnologij. Takšno sodelovanje bi lahko koristilo več obstoječim pobudam v Afriki, če bi bila na voljo ustrezna politična in finančna podpora.

Sodelujoči na panelu:

prof. Abdelhamid El-Zoheiry, predsednik EMUNI

Laila Mahmoud, mlada inovatorica

Robert Blatnik, MSc, CLP, Inštitut Jožef Stefan

MODERATOR:

Jure Tomc, JT Business Development Ltd.

Jihene Nouairi, mlada inovatorica

Patricija Ham, mlada inovatorica

Gospodarsko sodelovanje

Predstavitel poslovnih klubov, ki združujejo slovenska in afriška podjetja z namenom krepitev poslovnega sodelovanja.

Predstavniki poslovnih klubov:

Gilbert Mežnar, poslovni klub Slovenija – Gana

Nadia Cigale, poslovni klub Slovenija – Kamerun

Domen Mikša, poslovni klub Slovenija – Tunizija

MODERATOR:

Rok Tomšič, vodja Sektorja za bilateralno gospodarsko sodelovanje II, Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, Slovenija

Fred Uduma, poslovni klub Slovenija – Nigerija

Marius Mensah, poslovni klub Slovenija – Slonokoščena obala

Poslovni obisk

Ob robu konference so udeleženci obiskali slovensko podjetje Iskraemeco, ki je že dolgo prisotno na afriških trgih.

Kulturni program

Ganska pevka Wiyala je s slovenskim kitaristom Miho Petricem nastopila na otvoritvi konference. Zvečer je s preostalimi slovenskimi glasbeniki nastopila na koncertu, ki je potekal v okviru celodnevnega praznovanja afriške kulture v organizaciji Ministrstva za zunanje in evropske zadeve in v Sloveniji živeče afriške diaspore.

Wiyala je ena največjih zvezd afriške glasbene scene. Na turneji po Evropi leta 2019, ki jo je začela v Ljubljani, se je povezala z nekaterimi najboljšimi glasbeniki slovenske glasbene scene. Zasnovali so projekt Yaga Yaga in skupaj nastopili na številnih festivalih po vsej Evropi. Projekt Yaga Yaga predstavlja simbol uspešnega kulturnega sodelovanja med Slovenijo in Afriko.

Usposabljanje: Podnebne spremembe, mir in varnost

V okviru konference je med 24. in 26. aprilom 2023 potekalo usposabljanje na temo podnebnih sprememb, miru in varnosti. Usposabljanje v organizaciji Centra za izobraževanje in usposabljanje za napotitev v mirovne operacije in misije ter Ministrstva za zunanje in evropske zadeve je udeležencem omogočilo boljše razumevanje varnostnih tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami. Usposabljanja se je udeležilo 33 udeležencev iz 25 držav, od tega v okviru Dneva Afrike 24 udeležencev iz afriških držav.

